

Students 4 Sustainability

Jaarverslag 2008

Samenvatting Resultaten 2008

Visie

1. Students 4 Sustainability (S4S) investeert in de implementatie van duurzame TU-projecten in ontwikkelingslanden.
2. S4S draagt bij aan de beeldvorming onder Delftse academici over de resultaten en het nut van ingenieurs bij ontwikkelingswerk.

De resultaten zullen daarom ingaan op de activiteiten van S4S in ontwikkelingslanden en Delft, maar geven ook een overzicht van de stichting.

Projecten in ontwikkelingslanden

Met de drie projecten die vanuit 2007 al in de portefeuille zaten zijn diverse resultaten bereikt:

- **Geïnvesteed in Malaowaters.** Het project over duurzame waterzuiveringsinstallatie heeft een grote sprong gemaakt in 2008. Er is gekozen om omgekeerde osmose op basis van wind energie toe te gaan passen in de Hoorn van Afrika. S4S reserveerde 2 jaar bijdrages om dit plan een groot start bedrag te kunnen lenen. In juni 2008 werd het plan gepresenteerd door de project ambassadeur en besloot het S4S bestuur het gespaarde bedrag uit te lenen. Daarmee is in dit project €4800,- geïnvesteerd d.m.v. een lening die in 2012 afloopt.
- **Gestopt met Cassave-wortel-vermaal-machine.** Ons contact en de fabrikant van de machine vertelde dat het product is uitontwikkeld en het wachten is totdat de markt aantrekt. De toekomstige rol van S4S in dit project is daarom nihil, en besloten werd om dit project als zodanig niet meer te beschouwen. Wel blijft S4S contact houden, zodat het verloop zichtbaar blijft. Begin 2008 werd voor €436,39 aan lasapparatuur en gereedschap opgestuurd naar de fabrikant om de werksituatie te verbeteren.
- **Evaluatie GhanaMoves.** In Ghana kunnen lokale gehandicapten een duurzaam inkomen verwerven door op een speciale fiets ijsjes en melkproducten te verkopen. S4S heeft voorzien in het salaris van de verantwoordelijke voor verkopers en verkoopproducten, over de financiële rekening in 2008 bedroeg dit €400,-. Eind 2008 ging een team vanuit Delft naar Ghana om het project een nieuwe impuls te geven en de stand van zaken te evalueren, de resultaten komen begin 2009.

In 2008 is besloten om eerder in te stappen in het proces van projecten, om zodoende meer aansluiting te vinden bij de Delftse student en de investeringsmogelijkheden te vergroten. Daarnaast werd de focus voor projecten niet alleen Afrikaanse landen, maar algemene ontwikkelingslanden. Zodoende kwamen er in 3 nieuwe projecten in 2008:

- **Tanzaniaqua.** De ontwikkeling van een waterzuiveringsfilter en de implementatie ervan op de Tanzaniaanse markt, werd onderzocht door 5 IO-studenten. S4S heeft hiervoor €1000,- geven, met als bestemming een prototype. Het team heeft twee maal verslag gedaan voor de donateurs.
- **Water voor de Filippijnen.** In de Filippijnen werd een plan opgezet door Civiele studenten voor een waterzuiveringsinstallatie. S4S betaalde €750,- voor het land dat gebruikt gaat worden, hierdoor kreeg het project een extra impuls.
- **MPower.** Vanuit geneeskunde studenten die terugkwamen van een hygiëne en sociaal bewustmakings project in Zuid-Soedan, kwam het verzoek of S4S kon bijdragen aan de situatie lokaal. S4S heeft daarop het gesprek geopend met de faculteit EWI voor kennis vanuit de TU-Delft. De gesprekken verliepen positief en begonnen werd aan een opzet voor het bestrekken van studenten.

Positie in Delft

Er waren twee grote momenten waarop S4S duidelijk zichtbaar aanwezig was voor studenten op de TU Delft:

- Tijdens de **OntvangstWeek** voor eerstejaars studenten werden studenten aangemoedigd door de Rector Magnificus Fokkema om donateur te worden. Diezelfde dag werden 68 nieuwe donateurs ingeschreven, voor het overgrote deel eerste jaarsstudenten.
- Vanuit Osiris en S4S werd een **duurzaamheidsfestival** georganiseerd. Dit evenement duurde een week en was de etalage voor duurzaam TU Delft om gezamenlijk naar buiten te treden.

Momenten waarop S4S aanwezig was voor een minder groot publiek waren het Esufu forum, de duurzaamheids prijsvraag van de TU Delft en onze eigen eerste Dies Natalis.

Binnen de TU Delft werd er voornamelijk samengewerkt met de afdeling Marketing en Communicatie. Verder waren er goede banden met Osiris en Esufu.

De Stichting Students4Sustainability

De grootste verandering in het Bestuur vond plaats door verandering van taken. De functie van penningmeester en secretaris wordt vanaf nu gecombineerd en daardoor ontstaat er ruimte voor een **extra commissaris Projecten**. Vooral door de verandering in beleid aangaande het instappen in projecten, kwam er extra werk voor de commissaris Projecten en kon op deze manier hierop worden ingesprongen.

Tijdens het Bestuursjaar ging de Commissaris Projecten naar Tanzania voor het project Tanzaniaqua. Zijn plek werd goed opgevangen door een nieuwe kracht en door het blijven zitten van deze kracht in het Bestuur 2009, werd de **continuïteit** extra gewaarborgd.

In 2008 werd er geen gebruik gemaakt van de Raad van Advies. Het comité van aanbeveling werd succesvol ingezet voor het duurzaamheids festival.

Financiële Samenvatting:

- Ontvangen: € 8.661,36 , waarvan € 6.528,00 uit donateursgelden.
- Investerings in projecten: € 2.586,39 en overhead kosten €1.851,36.
- Reserveringen totaal € 21.841,39, waarvan € 16.051,31 voor projecten.

Evaluatie 2008

Het is erg bemoedigend om te zien dat de projecten allemaal gebruik maken van duurzame TU Delft techniek en dat er in 2008 meer mogelijkheden zijn om een project aan te nemen. Dit laat zien dat S4S zeker bestaansrecht heeft op de TU Delft en haar bezigheden kan continueren.

Students4Sustainability stond enkele malen in de schijnwerpers, maar moet deze vaker opzoeken en beter gebruiken wil het de beoogde 1000 donateurs binnenhalen. Ondanks dat het tweede punt van visie redelijk gehaald is, kan S4S hier zeker een grotere slag slaan.

Financieel ging het de stichting voorspoedig. De Aanpassing in functie van het Bestuur geeft de mogelijkheid voor meer daadkracht. De Raad van Advies kunnen zorgen voor meer zelfreflectie naar het Bestuur.

Inleiding

Beste Lezer,

Het jaarverslag 2008 van Students4Sustainability ligt voor u! De wereld kwam dit jaar onder hoogspanning te staan door diverse crises. Gelukkig had dit geen invloed op de stichting Students4Sustainability en was het een stabiel jaar. Juist het omkijken naar en moeite doen voor je naasten in tijden van moeilijkheden, is een goede morele les die veel studenten moeten leren toe te passen. Dit jaarverslag zal laten zien hoe studenten in 2008 zich inzetten met technische toepassingen voor verbetering in ontwikkelingslanden.

In 2007 werd de Stichting opgericht met veel feestelijkheden en dat jaar was ook erg belangrijk voor de doelstelling en het beleid van de vereniging. De komende jaren, maar zeker ook in 2008, zullen deze aangescherpt worden om tot een succesvol resultaat te komen. Meer dan waarschijnlijk komende jaren, stond 2008 in het teken van continuering en applicatie van het oprichtingsbeleid en –doelstelling. Mocht u meer willen weten over de doelstelling en het beleid in 2008, dan dient u het jaarverslag van 2007 er op na te slaan. Waar er veranderingen hierin plaats vinden zal dit ook duidelijk in dit jaarverslag vermeldt worden.

Dit jaarverslag zal een overzicht geven van de stichting Students4Sustainability (S4S) in 2008. In hoofdstuk 1 zal worden ingegaan op de verandering die intern heeft plaatsgevonden op het gebied van bestuursfuncties en projectcriteria. Hoofdstuk 2 beschrijft de activiteiten en positie van S4S in Delft. Hoofdstuk 3 zal uitgebreid ingaan op de projecten van S4S in ontwikkelingslanden in 2008. Het laatste hoofdstuk zal het financiële jaarverslag beslaan.

In 2009 zijn 5 nieuwe Bestuurleden begonnen om het werk verder uit te bouwen.

Veel leesplezier toegewenst,

Namens het Bestuur 2008,

Bouwe Hoekstra
Voorzitter 2008

Inhoudsopgave

Intern	6
Positie S4S in projecten	6
Bestuursfuncties.....	7
Extern-Delft.....	8
Activiteiten.....	8
Samenwerkingen.....	9
Donateurs	9
Positie S4S in Delft	10
Extern-Projecten	11
Ghana Moves.....	12
Maloa Waters.....	14
Cassave Machine	16
Water voor de Filippijnen	18
MPower.....	20
Tanzaniaqua	21
S4S Financieel Jaarverslag	22

Intern

Dit hoofdstuk beschrijft de gang van zaken in 2008. Voornamelijk de veranderingen in het beleid zullen hier extra beschreven worden. Dit geeft meer ruimte om bij beschrijving van de activiteiten in Delft of buiten Nederland, dieper in te gaan op de gang van zaken, in plaats van te focussen beleidsverschuivingen.

Students4Sustainability richtte zich begin 2008 volkomen op Afrika aangaande de projecten, gedurende het jaar hebben dit verlegd naar ontwikkelingslanden in het algemeen. De voornaamste reden is dat er veel geschikte projecten zich afspelen buiten Afrika, maar wel in ontwikkelingslanden. Het gevoerde logo, met op de achtergrond het Afrikaanse continent, blijft gehandhaafd.

Positie S4S in projecten

Students 4 Sustainability heeft de volgende criteria voor projecten waarin zij kan investeren.

***Projectcriteria** – (1) Ten eerste moet het project een duurzaam (people, planet, profit), aansprekend TU project zijn. (2) Ten tweede is de betrouwbaarheid en lange-termijn visie van de Afrikaanse contactpersoon van groot belang. (3) Het project moet meetbaar zijn, passen binnen de andere projecten, een acceptabel risico hebben en uiteindelijk kunnen leiden naar een duurzame onafhankelijkheid. (4) Tenslotte moet de S4S-bijdrage duidelijk afgebakend en qua aard passend voor beide partijen zijn. Een project mag niet 100% van S4S afhankelijk zijn. Alle voorgaande termen zijn geoperationaliseerd.*

Deze projectcriteria worden nog steeds erg hoog gehouden. In 2008 hebben vooral de inname voor projecten verbreed. Dit hebben we gedaan omdat er te weinig toeloop van projecten was. Halverwege 2008 hebben we dit doorgezet en aan het eind van 2008 had S4S meer projecten om in te investeren.

Het grootste probleem met de oude manier van project inname was dat er te weinig studenten met eventuele projecten aankwamen waarin S4S een rol zou kunnen nemen, op de plaats die S4S zichzelf had opgelegd. S4S zag zichzelf vooral intreden bij projecten die al vergevorderd waren: TU Delft onderzoek was afgerond, project was zodanig lokaal klaar dat voortgezet kon gaan worden met inzetten van Delftsche Techniek en enkele partners waren al gevonden. Toen de Commissaris Projecten Martijn van Loon opzoek ging in Delft naar mogelijk projecten, kwam hij te weinig projecten tegen waarin S4S die plaats in zou kunnen nemen. Terecht zou daarom gezegd kunnen worden dat S4S de rol die het zag, verder gaan in ontwikkelingslanden waar de TU Delft stopt, niet gehaald heeft. Aan de andere kant gebeurt er erg veel TU Delft toepasbaar onderzoek in ontwikkelingslanden, die daar later toegepast kan worden. Daarom hebben we in 2008 besloten eerder bij lopende projecten in te stappen. Natuurlijk hopen we uiteindelijk dat het project ook een vaste bodem krijgt in het ontwikkelingsland en S4S zal daar ook zeker bij blijven.

Een voordeel van het eerder instappen in het projectproces is dat de S4S filosofie op projecten in een eerder stadium aangegeven kunnen. Bijvoorbeeld het opzoek gaan naar een lokaal persoon om het project eventueel voort te zetten, kan later enorm van pas komen.

Bestuursfuncties

Met de verandering voor de projectaanpak, werd het taken pakket van de commissaris Projecten nog groter. Dit was al geen kleine taak, een heeft ons doen besluiten een tweede functie voor de projecten te creëren. Hierdoor hebben we wat moeten schuiven met de functies, maar de verplichte functie zijn gebleven:

Oude functies	Nieuwe functies
Voorzitter	Voorzitter
Secretaris	Secretaris&Penningmeester
Penningmeester	Commissaris Projecten
Commissaris Extern	Commissaris Projecten
Commissaris Projecten	Commissaris Extern

We hebben deze structuur ingevoerd bij het Bestuur 2009, en was dus nog niet in 2008 van pas.

Het Bestuur 2008 was al volgt ingedeeld:

- Voorzitter: Bouwe Hoekstra, 3^e jaars student Technische Aardwetenschappen
- Secretaris: Danielle van der Ende, 5^e jaars student Industrieel Ontwerpen
- Penningmeester: Philip Boontje, 2^e jaars student Scheikundige Technologie
- Commissaris Extern: Lianne Dölle, 4^e jaars student Industrieel Ontwerpen
- Commissaris Projecten: Martijn van Loon, 5^e jaars student Industrieel Ontwerpen

Aangezien Martijn van Loon in september 2008 naar Tanzania ging voor een project, werd zijn takenpakket overgenomen door Miranda Pieron, 3^e jaars student Technische Aardwetenschappen. Na een kort halfjaar heeft Miranda Pieron haar werkzaamheden voortgezet in het Bestuur 2009.

Extern-Delft

In 2007 had de TU Delft haar Lustrum, dit maakte dat S4S erg goed en gemakkelijk gelanceerd kon worden. Het jaar 2008 was een heel gewoon jaar en ook het tweede jaar dat S4S bestond. Daarom was het erg spannend wat we allemaal zouden gaan neer zetten, hoe dat zou gaan vallen en wat het zou opleveren.

Activiteiten

De eerste **Dies Natalis** werd op 28 februari gevierd in het Sportcentrum van de TU Delft. Alle donateurs waren speciaal uitgenodigd voor het programma: dat bevatte een project presentatie, lezing, discussie en borrel met het nieuwe Bestuur. Bij deze activiteit waren vooral veel vrienden-van-donateurs aanwezig. Wij hadden gehoopt om meer donateurs gewoon te ontmoeten, om zodoende andere input te krijgen voor de discussie.

In Juni 2008 was S4S aanwezig op het eerste **Esufu-forum**. Het doel van dit forum was om te bepalen wat precies de rol van Esufu zou kunnen zijn. S4S werd ook als voorbeeld aangedragen voor een stichting of organisatie die mensen bij elkaar brengt en dan laat zien wat de impact echt is. S4S was hier aanwezig, sprak met mensen uit het bedrijfsleven, universiteiten of stichtingen. Er werden enkele donateurs ingeschreven, maar vooral werd er genetwerkt met de aanwezige.

In Augustus 2008 was S4S groots aanwezig tijdens de **Ontvangst Week** voor de aankomende eerste jaars studenten van de TU Delft. Het welkomswoord van de rectormaginificus bracht zeer enthousiast de belangrijkste boodschap van Students4Sustainability naar voren. Door deze geweldige verkooppraat, konden wij zeer eenvoudig op de informatiemarkt 68 nieuwe donateurs inschrijven. Daarnaast weten alle eerstejaars dat het heel normaal en vooral ook goed is, om met duurzaamheid bezig te zijn tijdens de studie.

De **Duurzaamheids Prijsvraag** van de TU Delft was een initiatief voortgekomen uit het Lustrum jaar van de TU Delft. S4S was hier nou bij betrokken. Dit kwam tot uiting door deelname van Marijn Bos, oud-voorzitter van S4S, in de jury, aandacht vanuit S4S vragen naar de donateurs voor deze prijsvraag en bekijken of het winnende project in de projecten portfolie zou passen van S4S.

Van 10 tot 15 november was het **Sustainability Event** op de TU Delft. Dit Event was ontstaan door samenwerking van Osiris en S4S en beide hebben zorg gedragen voor het welslagen van het Event. Het streven was vooral om organisaties, vakgroepen, studenten en bedrijven bij elkaar te brengen om duurzaam Delft te laten zien. Het was de eerste keer dat dit gedaan werd in Delft en was zeker een succes. S4S en Osiris zorgen voornamelijk voor de promotie en traden op als host van de week. De inhoud van de week bevatte o.a.:

- Geothermie forum, n.a.v. het plan om de TU Delft van geothermie te gaan voorzien.
- Duurzaam Daten met bedrijven, een mogelijkheid om te zien wat bedrijven nu echt doen aan duurzaamheid en wat een student zou kunnen betekenen daarin.
- Doorlopende expositie van organisatie, stichtingen, studenteninitiatieven die bezig zijn met duurzaamheid. Dat allemaal in de Aula van de TU Delft.

- Een debat met het bestuurders van de TU Delft over duurzaamheid op de TU Delft. Dit debat vond plaats op studenten vereniging KSV Virgillius.
- Een lunch lezing over duurzame energie met aansluitend een excursie naar de warmtekrachtcentrale.
- 's Avonds kon er diverse malen ergens in Delft verantwoord gegeten worden.
- Een mini-symposium waarin onderzoeken en initiatieven van studenten en diverse organisaties gepresenteerd werden.
- De week werd afgesloten tijdens de Propedeuse uitreiking. Hierbij lag de nadruk op duurzaamheid, konden vaders zich vergapen aan de duurzame reacesauto's, moeders zien hoe een modieuze slipper werd bedacht en kregen de geslaagde studenten, naast de traditionele pen, een glossy duurzaamheids magazine mee.

De opkomst was wisselend, maar het enthousiasme van de partners erg hoog. Osiris en S4S hadden enorm veel hulp van de TU Delft en sponsorende bedrijven. Na de evaluatie is besloten dit te blijven organiseren. Voornamelijk omdat het heel duidelijk, positief en enthousiast de duurzame techniek promoot, mensen samenbindt en

Tijdens het Event heeft S4S enkele donateurs kunnen inschrijven. Misschien had daar meer aandacht op kunnen liggen, maar daardoor zou onze focus verschuiven en de rol van S4S als host was nu heel duidelijk. Een volgende keer zou hier misschien een moment voor gekozen kunnen worden tijdens de week.

Samenwerkingen

Afgelopen jaar is veel samengewerkt met de TU Delft, met name de Marketing en Communicatie Afdeling. De voornaamste samenwerking bestond daaruit dat S4S en Marketing&Communicatie beide promotie maakten voor de activiteit van elkaar. Daarnaast heeft S4S ook geholpen om de prijsvraag winnaar te blijven volgen en proberen te toetsen. Het was erg goed en makkelijk om een grote partner te hebben die binnen de TU Delft een boel kan doen. De samenwerking verliep prettig en er waren vaak mooie 'een-tweetjes' te maken.

Verder heeft S4S veel samengewerkt met OSIRIS. Dit is een duurzaamheidsnetwerk van TU Delft studenten. Dat betekent dat er onderandere borrels en lezingen worden georganiseerd. Daarnaast brengt OSIRIS ook een magazine uit, waarin S4S in 2008 elke keer 2 pagina's mocht invullen. Deze club heeft een boel active leden, communiseerd gemakkelijk en heeft ook het verlangen dat er meer duurzame activiteiten gaan plaats vinden in Delft.

ESUFU is een ngo met als doel duurzaamheid een vaste plaats in techniek te laten krijgen. Ze werkt met politici, bedrijven en universiteiten om tot dit doel te komen. Waar OSIRIS zich richt op de Delftse student, richt ESUFU zich op ingenieurs in het algemeen, student en burger. De samenwerking heeft zich in 2008 geuit in het meehelpen van S4S bij het forum georganiseerd door ESUFU. Het was zoeken naar een rol voor ESUFU, omdat OSIRIS sterk lijkt op ESUFU en OSIRIS dichterbij de doelgroep staat van S4S.

Kortere samenwerkingen vonden voornamelijk plaats tijdens het Sustainability Event. Hiervoor waren in de aanloop, diverse organisaties, studentenverenigingen en stichtingen uitgenodigd. Er is tijdens de week bijvoorbeeld samengewerkt met KSV Virgillius, Eneco Energie en JSV de Koornbeurs.

Donateurs

In 2008 heeft het S4S Bestuur 2008 zich gericht op 1000 donateurs. Wanneer dat aantal bereikt zou gaan worden, zou dat een stijging van 400% betekenen. Het idee bij dit richtpunt was dat S4S een manier zou moeten vinden waarop donateurs elkaar gingen

aanspreken, elkaar zouden aansporen om donateur te worden. Vaak gaat het zo dat het Bestuur veel te veel donateurs moet overtuigen en dat de aantallen nog steeds laag waren: veel energie, redelijk resultaat.

Erg positief was de Ontvangst Week. Doordat Rector Magnificus Fokkema de eerste jaars aanspoorde donateur te worden, had S4S enorme naamsbekendheid en kwamen er zeer veel eerste jaars op ons af. Dat zijn activiteiten die erg lonend zijn en die de stichting zeker nodig heeft. Jammergenoeg waren er weinig andere momenten waarop S4S zich heeft kunnen presenteren en had S4S er misschien ook meer kunnen aangrijpen.

De teller staat aan het einde van 2008 op 345 donateurs. Het was voor het Bestuur lastig om uit te vinden wat de donateurs nu precies verwachtte van S4S en wat S4S voor hen kon betekenen. Daarom is eind 2008 begonnen met het opzetten van een enquête voor onze donateurs.

Kijkend naar hoeveel respons er kwam op oproepen in de nieuwsbrieven, vragen in e-mailtjes voor hulp tijdens bijvoorbeeld het Event of hoeveel donateurs er waren op de eerste Dies Natalis, kunnen we zeker stellen dat de grip tussen donateur en S4S los is. Deze band moet zeker verbeteren wil S4S de komende jaren serieus genomen worden. Wanneer S4S het niet voor elkaar krijgt om haar eigen donateurs te enthousiasmeren, dan verlaagd de geloofwaardigheid drastisch.

Natuurlijk is het zo dat S4S zich zeker niet instelt dat het grootste deel van de donateurs zich zeer actief zal gaan gedragen, zoals dat gebeurd bij studenten- en studieverenigen. Maar de betrokkenheid van enkele studenten zou erg goed van pas komen. Daarbij moet ook opgemerkt worden dat OSIRIS en S4S wel redelijk in dezelfde vijver vissen en dat er ook niet oneindig veel studenten met tijd, interesse en energie zijn. Toch zou het zeker beter moeten kunnen, zeker omdat het onze donateurs zijn.

Door de verandering in project aanpak, is er nu meer ruimte voor input van studenten en zal S4S daarom ook attractiever zijn voor hen. Daarnaast weten studenten met voorstellen voor projecten de weg naar S4S ook vaak goed te vinden.

Andere goede mogelijkheden voor donateurswerving, zoals S4S cases, S4S colleges en samenwerkingen met minoren, kunnen S4S ook een grotere naamsbekendheid geven en laten zien dat S4S zeker betrokken is. Wel kosten veel van deze zaken veel energie en is dit ook redelijk buiten het standaard terrein van S4S.

Positie S4S in Delft

Concluderend kunnen we stellen dat Students 4 Sustainability een goede positie heeft in Delft m.b.t. organisaties, verbanden en stichtingen. Deze weten S4S makkelijk te vinden voor activiteiten en vragen. Samenwerking met de TU Delft, de belangrijkste partner van S4S, liep ook goed en deze willen we zeker zo doorzetten.

De positie van S4S m.b.t. donateurs, studenten en medewerkers vergt meer aandacht. Het blijkt moeilijk om donateurs betrokken te houden bij iets wat €2,- per maand kost. Hiervoor moet zeker gezocht worden naar het beeld wat donateurs hebben bij S4S en wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Het Sustainability Event laat sterk zien dat S4S betrokken is bij activiteiten van duurzaam Delft en daar zelf ook een kleur in bepaald.

Extern-Projecten

In het jaar 2007 begon Students 4 Sustainability met 3 projecten in haar portfolio. Gedurende dat jaar en een deel van 2008 moesten deze projecten zich ontwikkelen en beoordeeld worden. Daarnaast was het noodzaak opzoek te gaan naar meer projecten, om zodoende een groter publiek aan te spreken, meer te kunnen investeren en de relevantie van S4S te laten zien.

In 2008 heeft S4S vier nieuwe projecten opgepakt. Hiervan was een project een kort lopend project, wat een van beleidspunten was. Ook is er een project gestopt, is er een grote evaluatie aan het eind van 2008 geweest van een project en is een gespaard bedrag, na goede presentatie, geïnvesteerd in een project.

De nieuwe opzet voor projecten maakt het mogelijk dat S4S ook eerder in het project betrokken raakt. Zeker drie van de vier nieuwe projecten zijn hier voorbeelden van.

Al lopende projecten:

- Ghana Moves
- Malao Waters
- Cassave Machine

Opgepakte projecten:

- Mpower
- Water voor de Filippijnen
- Tanzaniaqua

Twee besprekingen met focusgroepen voor het Tanzaniaqua in najaar 2008.

Ghana Moves

Ghana Moves is een project dat precies laat zien wat er nodig is om TU Delft techniek te laten werken in Ontwikkelingslanden. De fiets, ontworpen door Industrieel Ontwerpers, wordt in Ghana gebruikt door gehandicapten, om koude producten mee te verkopen. Zodoende hopen ze beter inkomen te generen. In het verleden heeft Student4Sustainability geïnvesteerd in een extra fiets, om zodoende het project een extra impuls te geven. In 2008 heeft S4S er het salaris van mr. Korsah elke maand betaalt. Deze man zorgt dat er invaliden op de fiets zitten en dat er bedrijven zijn die hun producten via deze weg willen verkopen. Op dit moment rijden er 9 fietsen rond door Ghana.

Extra Team

Halverwege 2008 is een team naar Ghana gegaan om het project een extra impuls te geven. Het bleek namelijk zo te zijn dat mr. Korsah teveel bezig moest zijn met het motiveren van de gehandicapten, waardoor hij zich te weinig kon concentreren op het binnenhalen van nieuwe bedrijven. Daarnaast kon de kwaliteit van de fiets omhoog, door betere assemblage en een beter ontwerp.

Zodoende ging een team studenten naar Ghana om de fiets nogmaals onder de loep te nemen en deze te verbeteren. Eind 2008 waren de resultaten nog niet gepresenteerd, maar in de wandelgangen bleek de extra impuls zeker nodig te zijn.

Rol S4S

S4S heeft middelen ter beschikking gesteld om een prototype te kunnen ontwikkelen. Een reden hiervoor is dat de extra impuls zeker nodig was. Daarbij was het financieren van een prototype, de meest concrete investering in het Ontwikkelingsland.

Verder heeft S4S het werk van mr. Korsah betaalt. Deze man werkt als tussenpersoon, tussen bedrijven en de gehandicapten, en is een onmisbare schakel in het project.

Het meeste contact met het project verloopt via de stichting Movendi. Aan de ene kant is het jammer dat er weinig direct contact plaats vindt, maar aan de andere kant heeft Movendi meer ervaring op dit gebied dan S4S.

Een punt waar S4S natuurlijk vaak tegenaan loopt is: wanneer is het project geslaagd? In dit geval zal dat zijn wanneer Korsah in zijn eigen levensonderhoud kan voorzien, waaruit blijkt dat er genoeg inkomsten worden gegenereerd. Dit komt ook overeen met een projectcriteria van S4S, dat een project op de lange termijn ter plaatse opzichzelf kan draaien.

Maar moeten alle projecten echt een succes verhaal zijn? Je zou ook kunnen zeggen dat het prima is dat een project moeite heeft op eigen benen te kunnen staan, vooral omdat dan te zien is wat voor een inspanning er nodig is en met welke zaken er rekening gehouden moeten worden.

Het blijft dus zoeken naar een manier om dit project te laten slagen, want die potentie is er zeker en is zeker ook groot.

Geïnvesteerd in 2008: € 400,- (ander deel wordt buiten boekjaar betaalt)

Voortgang project 2008:

- Aanpassingen tricycle gemaakt door TU Delft studenten team. Het prototype werd bekostigd door S4S.

- Nieuwe materialen gebracht naar de fabricage shop en werkwijze daar verbeterd.
- Motivatie gehandicapten vergroot door extra impuls, waardoor mr. Korsah zich beter op het zoeken van bedrijven kon gaan richten.

Leer- en overdraagpunten voor S4S

- De structuur van het project lijkt goed te werken.
- De fietsen konden nog beter ontworpen en gemaakt worden.
- Het kost enige tijd geduld om een project te zien slagen.
- Een project waar S4S een aandeel in heeft, maar geen uitvoerder is, werkt ook prima.

Malao Waters

Ooit begon dit project bij Students 4 Sustainability met de naam Ecohotel. De naam, doelgroep, gebruikte techniek van dit project zijn sterk veranderd. S4S had toegezegd dat zij het project van dichtbij zouden volgen en een in juli 2008 wouden weten wat er ging gebeuren. Het project was danig veranderd, maar S4S vond het zeker waard om het geld te lenen aan dit project.

Veranderingen

Het eerste contact met dit project vond plaats tijdens aan het begin van het bestaan van S4S. Het project had toen het idee om in Somaliland, Somalië, Afrika, een hotel te bouwen, een watervoorziening aan te leggen en een school op te bouwen.

Al gauw bleek het niet haalbaar te zijn om alle drie de projecten uit te voeren. Gekozen werd om door te gaan voor de watervoorziening. De waterpiramide zou gebruikt worden om het water te filteren. Na lange onderhandelingen en wikken en wegen, bleek de waterpiramide toch niet haalbaar. De techniek is duur, kost veel ruimte en bleek enigszins kwetsbaar.

Op dat moment werd er op de TU Delft een onderzoek succesvol afgesloten naar waterbehandeling door osmose aangedreven door windenergie. Het project is daarom ook een samenwerking aangegaan met de TU Delft, en het project kreeg de naam Malao Waters. Dit project zal eerst enkele prototype waterwindmolens in Daryeel, Somaliland, testen. Mocht deze test slagen, dan zal het project worden uitgebreid over de gehele hoorn van Afrika.

Rol S4S

Aan het begin van het project, heeft S4S besloten graag dit project te volgen en er eventueel aan bij te dragen. Omdat het project lange tijd zoekende was en er nog geen concrete investeringen waren, besloot S4S te sparen om het geld te kunnen lenen aan het project. Er zou elke maand €200,- gespaard worden, tot het bedrag van €4800,-. Er was afgesproken om in de maand juli van 2008 een voorstel te zien vanuit het project, waar dit geld in geïnvesteerd zou kunnen worden.

Het project voldoet goed aan de voorwaarden van S4S, bijvoorbeeld doordat er lokale contacten zijn en er de nieuwste TU Delft techniek wordt gebruikt. Het voorstel voor de investering zag er degelijk uit, er waren meerdere partners en ook meerdere partners konden elk moment in stappen.

S4S was de eerste partner van dit project, daardoor en door de status van S4S, waren ook andere partners sneller geïnteresseerd. Zo blijkt dat steun van studenten aan studenten, ook serieus wordt genomen.

Verder kan S4S door haar positie in Delft, haar netwerk gebruiken om studenten te vinden die mee willen helpen dit project te laten slagen. En voorbeeld hiervan dateert uit 2007, toen enkele Bouwkunde studenten, een hotel ontwierpen. Jammer genoeg zal dit hotel er voorlopig nog niet komen. Doordat S4S dichterbij de TU Delft staat, zijn vaak stagecoördinatoren bereid meer werk op zich te nemen. Dat betekent vaak dat een projectleider, geen hele beschrijvingen en opdrachten hoeft te formuleren, maar dat dit gebeurt door mensen van de TU Delft. De projectleider van Malaowaters heeft hier veel voordeel van, doordat hij zich daardoor meer kan concentreren op het project.

S4S is ook erg trots dat ze kan investeren in deze mooie techniek. Het is een mooi uithangbord voor de TU Delft, S4S en het Malaowaters project. S4S heeft het geld geleend aan het Malaowaters project en de planning is dat het geld in 2012 wordt terug betaald, inflatie inbegrepen. Het opstellen van het contract werd gedaan door het

Bestuur, maar aangezien geen van hen een juridische achtergrond heeft, vonden zij dit enigszins spannend. Vooral omdat de juridische geldigheid van het contract en de wijze en termijn van betaling vragen oproep. In de toekomst zou het zeker handig zijn om hierbij advies te vragen.

Gereserveerd tot op heden: €4800,-

Voortgang project 2008:

- Het oorspronkelijke project is omgevormd naar een project waarin alleen een watervoorziening wordt verzorgd in Somaliland, op basis van osmose op basis van windenergie.
- S4S heeft het plan met vreugde toegezien en het gespaarde geld is geleend aan het project Malaowaters
- Voorbereidingen worden getroffen om enkele prototypes neer te zetten in Daryeel.

Leer- en overdraagpunten S4S:

- Sparen voor een project, maakt dat een project langere tijd gevolgd kan worden en er in een maal een grote som geld overgemaakt kan worden.
- Het opstellen van contracten is een lastige klus. De positie van de betrokken partijen is lastig in te schatten, vooral als de duur van het contract van zich uitstrekt over enkele jaren.
- S4S kan goed haar netwerk gebruiken om de studenten van de TU Delft, in een project deel te laten nemen. Vaak gaat het via S4S effectiever, dan wanneer een project de TU Delft hiervoor benaderd.
- S4S blijkt een katalysator te zijn om meerdere partners mee te laten nemen in het project.

Cassave Machine

Cassave is een wortel, waarvan zetmeel kan worden gemaakt, de Afrikaanse aardappel eigenlijk. Maar het zetmeel kan ook gebruikt worden voor andere doeleinden. De cassava-wortel-vermaal-machine heeft als doel om zetmeelpulp te produceren, dat gebruikt kan worden als stijfsel voor kleding. De machine is ontworpen door een IO student. S4S heeft door bijgedragen het prototype te bekostigen en enkele materialen vanuit op te sturen. Daarnaast heeft S4S enkele gereedschappen opgestuurd, zodat het werken makkelijker gaat in de werkplaats. De werkplaats bevindt zich bij Intermech Engineering, dit bedrijf maakt allerlei landbouw apparaten in Morogoro, Tanzania.

Ontwikkeling & Voedselschaarste

De machine is afgelopen jaren behoorlijk door ontwikkeld, maar de verkoop gaat toch niet zoals gehoopt. Eigenlijk komt dat vooral doordat er in het gebied al een tijd een voedselcrisis heerst. Daardoor wordt het kleine beetje geld gebruikt om eten van te kopen, in plaats van het kopen van een duur apparaat. Het blijkt namelijk dat vaak hele dorpen gezamenlijk de cassave machine aanschaffen.

Door de voedselschaarste eten mensen liever ook hun cassave op, dan het te gaan vermalen. Het blijkt dus lastig voor Intermech deze machine te verkopen aan lokale dorpen. Een andere optie is samen te werken met NGO's of andere organisaties, maar vaak blijkt dit niet voordelig te zijn voor Intermech.

Doordat de verkoop dus stagneert, is er ook minder noodzaak om de machine nog verder door te ontwikkelen. Zeker omdat de machine toch al behoorlijk uit ontwikkeld is. Het blijkt dus wachten op regen, of in ieder geval tijden van meer overvloed.

Martijn op bezoek bij Intermech Engineering Ltd.

Hoog bezoek

In 2008 bezocht Martijn van Loon Intermech tijdens zijn project in Tanzania. Martijn had al enkele malen contact gehad met Intermech over het project, maar door een kijkje te nemen in de 'keuken', kon er een veel betere indruk gekregen worden van het bedrijf en het project. Intermech draait verder prima en het bedrijf lijkt verder geen problemen te hebben.

Rol S4S

S4S volgt de ontwikkeling van de cassave machine, maar doet geen maandelijkse investeringen of spaaracties. In 2008 heeft S4S enkele gereedschappen, zoals lashelmen en handschoenen, naar Intermech gestuurd. Vooral omdat de werkomstandigheden vaak erg slecht zijn. Tijdens het bezoek van Martijn bleek dat niet alle gereedschappen worden gebruikt.

Verder is S4S natuurlijk altijd sterk geïnteresseerd naar de cassave machine en de omstandigheden. Het bedrijf deelt die interesse veel minder, vooral omdat hun productie zich vooral op andere machines richt. Daardoor was communiceren soms lastig en waren antwoorden op vragen vaak ontoereikend. Maar vooral door het bezoek van Martijn aan het bedrijf is er meer begrip gekomen voor de houding van het bedrijf.

De rol die S4S nu verder heeft in het project is onduidelijk, vooral omdat de verkoop stil ligt. S4S is niet bij machte om verkoop van de machine te bevorderen. Waarbij zelfs als dat wel zou zijn, de vraag gesteld kan worden of dit gewenst is. Er lijkt geen andere optie te zijn dan af te wachten tot betere tijden en contact te houden met Intermech.

Geïnvesteed in 2008: € 436,69

Voortgang project 2008

- De verkoop van de cassavemachine is stil komen te liggen doordat er een voedselcrisis heerste in Tanzania.
- Het product is goed doorontwikkeld, zodat er weinig noodzaak is voor bijvoorbeeld extra studententeams.

Leer- en overdrachtspunten S4S

- Sommige zaken, zoals rijkdom, kunnen niet beïnvloed worden door S4S, maar hebben wel een groot effect op een project.
- Tijdens communicatie van S4S naar een project, moet altijd in acht genomen worden hoe de partijen zich tot elkaar verhouden.
- Intermech is zeker een bedrijf waar contact mee gehouden kan worden, ook voor toekomstige projecten.

Water voor de Filippijnen

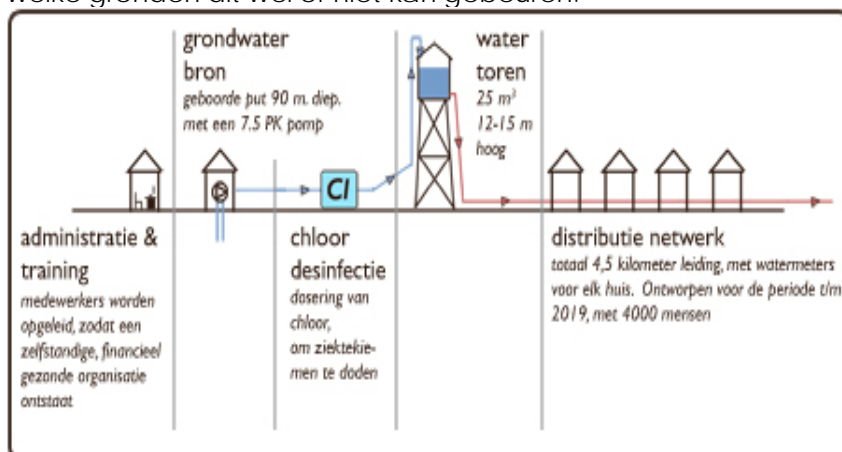
In 2008 kwamen enkele Civiel studenten naar S4S, met de vraag of S4S wou investeren in hun project in de Filippijnen. Het dorp Ambalgan wilden zij gaan voorzien van water, op die manier hoopten zij de gemeenschap daar te versterken. De studenten hebben de stichting water voor de Filippijnen in het leven geroepen, deze stichting werkt samen met Taytayan Development Projects. Deze laatste stichting is lokaal betrokken met het versterken van lokale gemeenschappen en was ook het eerste contact van de Delftse studenten.

Water door studenten

Tijdens een stage in de zomer van 2007, moest Harmen van der Laan, het drinkwater systeem in Ambalgan verbeteren en de huidige problemen identificeren. Niet alleen een mooi plan moest bedacht worden, ook moesten de kosten gemaakt worden op gefundeerde gronden.

In Nederland besloot Harmen, samen met 2 vrienden, om hier een zijn onderzoek ook echt te laten slagen. Dit omdat de nood hoog was en de middelen laag.

Begin 2008 kwam Water voor de Filippijnen bij S4S met een voorstel om 5000 euro te investeren in het project, dat totaal 50000 zou kosten. Op dat moment was het Bestuur 2008 net aangetreden en was het zoeken naar een manier om vorm te geven aan projecten. Elk project heeft zijn eigen kenmerken en elke keer moet er weer goed afgewogen worden of een project in de S4S portfolio opgenomen kan worden en op welke gronden dit wel of niet kan gebeuren.

Opzet van het Project Water voor de Filippijnen

Rol S4S

Erg positief is de samenwerking met Taytayan, waardoor kennis van lokale cultuur en omstandigheden verzekerd zijn. Een betrouwbare lokale partner of stichting is altijd een voorwaarde voor S4S om deel te nemen in een project.

Water voor de Filippijnen maakt geen gebruik van echte TU Delft technieken. De gebruikte techniek is vooral degelijk, bewezen en uitermate geschikt voor deze plek. In dit project ligt de nadruk ook niet daadwerkelijk op de techniek, maar vooral dat de lokale gemeenschap zich verantwoordelijk gaat voelen voor het project. Voor S4S is de Delftse techniek enorm belangrijk in een project. Daarom heeft S4S niet het gehele bedrag van 5000 geïnvesteerd, maar een bedrag van 750.

Deze 750 is aangewend om een stukje land te kopen, waar een deel van de infrastructuur zal komen. Dit is een concrete investering, daarnaast wilden we het project wel graag steunen en laten zien dat S4S open staat voor initiatieven van studenten.

Geïnvesteerd in 2008: € 750,-

Voortgang project

- Het jaar 2008 stond voor de stichting water voor de Filippijnen in het teken van het werven van fondsen.
- Met de bijdrage van S4S is een stuk land gekocht, dit was noodzakelijk voor de voortgang van het project.

Leer- en overdrachtspunten S4S

- Studenten kunnen de weg naar S4S goed vinden.
- De criteria voor S4S projecten, laat sommige projecten die goed zijn wel buiten staan.
- Opgeteld zijn de donateurgelden die binnenkomen enorm en er kunnen zeker mooie zaken mee worden gedaan.

MPower

In de zomers van 2007 en 2008 zijn geneeskunde studenten uit Maastricht naar Mundri, Zuid-Soedan geweest. Dit land is jarenlang verscheurd geweest door burgeroorlogen. Het doel van de geneeskunde studenten was om de lokale bevolking meer bij te brengen over hygiëne en opvoeding. In het gebied werkten ze samen met een lokale organisatie.

Een van de zaken waar het team telkens tegen aanliep, was het ontbreken van een goede stroomvoorziening. Teruggekomen in Nederland bleef het knagen bij de deelnemers van het project. Daarom werd besloten om de situatie daar te verbeteren. Voor het oplossen van het probleem van de elektriciteit kwamen de ze bij S4S uit. De eerste vraag aan S4S was of wij het een project zouden kunnen maken, maar dit ligt niet in de lijn van S4S. Maar S4S vond het mooi om op zoek te gaan naar studenten die graag naar Zuid-Soedan willen om daar een goed elektriciteitsnetwerk neer te leggen.

Rol van S4S

Vanuit S4S werden er contacten gelegd naar de faculteit EWI van de TU Delft en er het enthousiasme was erg groot om hier studenten voor te gaan zoeken. Dit speelde allemaal in de laatste maanden van 2008 en het is dus afwachten wat het precies op gaat leveren.

Geneeskunde studenten

Ook deze studenten bewezen maar weer eens dat S4S erg goed te vinden. Daarbij komt dat het voor S4S ook een mooie ervaring was om de groep International Federation of Medical Students' Associations te ontmoeten. Deze club mensen is eerder een geneeskunde studievereniging die zich richt op ontwikkelingslanden, maar heeft, net als S4S, om de kennis in die landen in te zetten. Ook kunnen deze groepen zeer goed gebruikt voor toekomstige samenwerking.

Geïnvesteed: 0,-

Voortgang Project

- Er zijn contacten gelegd met lokale contacten in Zuid-Soedan. Hierbij is geïnformeerd naar de mogelijkheden en verwachtingen voor een project.
- Met de afdeling..... is afgesproken om enkele BSc-projecten te creëren, die gaan onderzoeken wat de beste mogelijkheid is voor een energie voorziening.

Leer- en overdrachtspunten S4S

- Studenten van buiten Delft weten S4S ook te bereiken.
- Er zijn buiten Delft ook studenten bezig met mooie projecten in ontwikkelingslanden. Er lijkt dus zeker grond te zijn om vaker buiten Delft op zoek te gaan naar enthousiaste studenten met kennis op andere vakgebieden.

Tanzaniaqua

In september vertrok Martijn van Loon, de commissaris Projecten, naar Tanzania om een waterfilter te ontwerpen voor de lokale bevolking daar. Hij was onderdeel van een team van vijf studenten Industrieel Ontwerpen. Het team werd ondersteund door de TU Delft, met vooral technische kennis, en Connect International, een organisatie die kleine duurzame projecten ondersteunt in ontwikkelingslanden.

Er werd uitgegaan van een bestaand Siphon filter, deze werd aangepast voor de Tanzaniaanse markt, om hopelijk later op de gehele Afrikaanse markt ingevoerd te kunnen worden. Dit filter moest schoon en goedkoop drinkwater bieden aan de armste van de bevolking. Ook moest een plan ontworpen worden voor verkoop en distributie.

Rol van S4S

Students4Sustainability droeg bij aan dit project, door de kosten voor een prototype op zich te nemen. Dit past in de nieuwe manier van project aanpak. Het prototype werd gemaakt op de universiteit van Dar-es-Salaam. Als tegenprestatie zou Martijn elke maand een verslag maken, waaruit blijkt wat er allemaal voor nodig is om een project te draaien en ook waar je tegenaan loopt.

S4S vond dit belangrijk, om zodoende in de toekomst projecten tips&tricks te kunnen geven. De introductie van het filter in de Afrikaanse markt ligt niet in de handen van S4S, maar van Connect International. Het lijkt daar ook goed te liggen.

Geïnvesteed: €1000,-

Voortgang Project:

- Er werd in Nederland een overzicht gemaakt van de werkzaamheden en actiepunten.
- In Tanzania werd onderzoek gedaan naar de eisen en mogelijkheden van de deelnemers aan het product: gebruikers, makers en verkopers.
- Er werd een prototype geproduceerd, om deze te kunnen tonen en testen bij de lokale bevolking.
- In Nederland werd een presentatie gegeven aan diverse partners en geïnteresseerden.
- Martijn schreef 2 stukken voor in de nieuwsbrieven van S4S.

Leer- en overdrachtspunten S4S

- De nieuwe projectopzet maakt het attractiever voor studenten om S4S te benaderen voor S4S projecten. Er moet goed gelet worden op de voorwaarden en de follow-up van het project.
- Studenten kunnen goed zelf partners zoeken en de omstandigheden neer zetten.

S4S Financieel Jaarverslag

Balans

Balans 2008			
Liquide middelen	€ 24.168,44	Reserveringen	€ 21.841,39
Bezittingen	<u>€ 2.135,11</u>	Vrij besteedbaar vermogen	<u>€ 4.462,16</u>
	€ 26.303,55		€ 26.303,55

Resultatenrekening vs. Begroting

Resultatenrekening	Werkelijk	Begroot
Som der Inkomsten		
Donatie maandelijks	€ 6.528,00	€ 7.000,00
Donatie eenmalig	€ 520,00	€ 0,00
Inkomsten ongebruikelijk	€ 429,00	€ 0,00
Sponsoring	€ 0,00	€ 1.000,00
Reserveringen overhead	€ 1.129,15	€ 3.667,00
Creditrente	€ 55,21	€ 10,00
	<u>€ 8.661,36</u>	<u>€ 11.677,00</u>
Som der Uitgaven		
<i>Projecten</i>		
Project 1 (Ghana)	€ 400,00	€ 960,00
Project 2 (Tanzania)	€ 436,69	€ 0,00
Prjoect 3 (Somalië)	€ 0,00	€ 0,00
Overige investeringen	€ 1.750,00	€ 6.040,00
<i>Overhead</i>		
Promotiemateriaal	€ 1.000,00	€ 3.000,00
Werkmateriaal	€ 14,59	€ 50,00
Borrels	€ 198,65	€ 300,00
Geschenken	€ 38,87	€ 50,00
Declaraties diversen	€ 175,51	€ 300,00
Vorming Bestuur	€ 234,40	€ 300,00
<i>Vaste kosten</i>		
ABN Amro	€ 60,00	€ 60,00
Incasso kosten	€ 0,00	€ 560,00
Website	€ 102,34	€ 20,00
KvK	€ 27,00	€ 27,00
<i>Reserveringen</i>		
Reserveringen projecten	€ 4.223,31	€ 0,00
	<u>€ 8.661,36</u>	<u>€ 11.677,00</u>

Uitleg resultatenrekening vs. Begroting

Inkomsten

De verwachte hoeveelheid donatiegelden zijn nagenoeg allemaal binnengekomen, daarnaast zijn er nog ongebruikelijke donaties van externe partijen zoals het Owee Bestuur.

Uitgaven

Er hoefde op de gehele linie minder geld uitgegeven te worden aan overhead dan begroot, dit is te wijten aan een summierdere vorm van externe profilatie, waardoor hier minder kosten aan hingen. Het posterpromotiemateriaal was in het jaar 2007 al in grote hoeveelheden aangeschaft waardoor er in het jaar 2008 hier niets aan uitgegeven hoefde te worden.

Werkmateriaal zijn pennen, schriften, papier e.d. Borrels zijn zaken als de diesborrel en externe borrels waarop S4S op rekening drinkt. Geschenken zijn er voor sprekers en mensen die workshops geven. Declaraties diversen zijn allerhande gemaakte kosten die als smeerolie dienen voor de interne organisatie. De vorming bestuur zijn kosten die zijn gemaakt aan beleidsweekenden waar nieuwe bestuursleden hun beleid vormen en toegerust worden op hun taak in het S4S Bestuur.

Project 1 diende meer geld te ontvangen (eigenlijk 960 euro), echter het overmaken van het loon van Korsah aan Ghana Moves gebeurde na het boekjaar 2008, vandaar de lagere uitgaven. Minder dan gehoopt zijn ook andere projecten gefinancierd. Echter een groot deel van het beoogde uit te geven bedrag heeft zich geaccumuleerd onder de post 'reserveringen projecten' Deze gelden staan te wachten uitgegeven te worden in het jaar 2009. De vaste kosten zijn ook lager uitgevallen bij het uitblijven van de incassokosten bij de ABN-AMRO dankzij hun kwijtscheldingsbeleid.

Reserveringen

Reserveringen	<i>Reserveringen(2007)</i>	<i>Reserveringen (2008)</i>	<i>Vershil</i>
Projecten algemeen	€ 2.323,90	€ 6.053,90	€ 3.730,00
Project 1 (Ghana)	€ 2.754,10	€ 2.354,10	-€ 400,00
Project 2 (Tanzania)	€ 3.000,00	€ 2.843,31	-€ 156,69
Project 3 (Somalië)	€ 3.750,00	€ 4.800,00	€ 1.050,00
Overhead	€ 7.392,83	€ 5.790,08	-€ 1.602,75
	€ 19.220,83	€ 21.841,39	€ 2.620,56

Uitleg reserveringen

De pot 'projecten algemeen' is dit jaar gegroeid bij het uitblijven van investeerbare projecten. Project 3 is gegroeid tot diens € 4.800,00 dat toegezegd was aan Malao Waters. Het verschil bij project 2 is te verklaren door het Owee Bestuur 2007 dat een donatie heeft gedaan aan S4S voor dit desbetreffende project.

Financiële Slotopmerking

Het financiële jaar 2008 was voor S4S een jaar van een stabiele koers en stabiele inkomsten. Het ziet er niet naar uit dat donateurs S4S binnen korte termijn structureel in de steek zullen laten, waardoor S4S gedurfde grote investeringen kan blijven doen. S4S heeft de bekendheid en de goodwill om bij externe instanties geld aan te boren om de overheadkosten te dekken. Dit kan doormiddel van sponsoring dan wel investeringen in duurzame projecten en initiatieven. S4S heeft de potentie om bij een groeiend ledenaantal een belangrijke plek in te nemen binnen de TU Delft en onder de studenten.